

Власюк Тетяна Миколаївна,

кандидат економічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту сучасних технологій навчання Київського національного університету технологій та дизайну, Україна, vlasjuk.tm@knuud.com.ua

Сакун Аїта Валдурівна,

доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії, політології та українознавства, Київський національний університет технологій та дизайну, Україна, Ayta.s@ukr.net

Кадлубович Тетяна Іванівна,

кандидат політичних наук, доцент, Київський національний університет технологій та дизайну, kadlubovitsh@bigmir.net

Черняк Дарина Сергіївна,

кандидат соціологічних наук, доцент, Київський національний університет технологій та дизайну, daryna1804@gmail.com

РОЛЬ СОЦІОГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ В ДУХОВНОМУ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

(до 90-річчя Київського національного університету технологій та дизайну)

Сучасна система освіти покликана сформувати в молоді загальні та професійні компетентності. Провідна роль у їх формуванні належить кафедрам гуманітарного спрямування, місія яких полягає в актуалізації інтелектуально-творчої діяльності студентів, етичному, естетичному, політико-правовому, екологічному вихованні підростаючого покоління. Важливим у роботі закладів вищої освіти та їх структурних підрозділів є обмін досвідом, з тим щоб запозичувати кращі здобутки в методичній, організаційно-виховній та науковій діяльності. В Україні існує чимало навчальних закладів, що відомі своїми науковими доробками, науково-педагогічними працівниками, знаними випускниками, методами роботи далеко за межами країни. Одним із таких закладів є Київський національний університет

технологій та дизайну, якому в цьому році виповнюється дев'яносто років. Гуманітарна складова освіти випускників цього навчального закладу забезпечується кафедрою філософії, політології та українознавства, що була утворена в липні 2012 р. внаслідок об'єднання трьох кафедр: кафедри політології та соціології, кафедри українознавства та кафедри філософії і культурології. Сьогодні кафедра філософії, політології та українознавства – структурний підрозділ Навчально-наукового інституту сучасних технологій навчання.

Кафедра відіграє виключну роль у формуванні молоді – сучасних спеціалістів та соціально-відповідальних громадян, з високим рівнем загальної культури, широким кругозором, розвинутою політико-правовою свідомістю, які визнають та поцінують верховенство права, демократичні цін-

ності та свободи, вміють цивілізовано захищати свої права та інтереси, розуміють плюральність сучасного мультикультурного світу, мислять критично та системно.

Формування таких компетентностей відбувається під час навчальної, просвітницької та виховної роботи колективу кафедри. Дисципліни, які читають на кафедрі, є нормативними та розраховані на студентів першого курсу. Зокрема, курс «Українська та зарубіжна культура» дозволяє розглянути українську культуру, її національні особливості та здобутки як складову світового культурного процесу, розкрити історичний поступ вітчизняної та світової культури від найдавніших часів до сьогодення, ознайомитися з фундаментальними досягненнями культури на різних етапах людської історії. Курс «Філософія, політологія, соціологія» покликаний формувати уявлення про світ та місце в ньому людини, можливості його пізнання та перетворення, усвідомлення людиною цілей та сенсу життя. Курс «Логіка», який викладають майбутнім юристам, надасть уявлення про форми, методи та закони інтелектуальної пізнавальної діяльності, способи доведення та спростувань. «Українознавство» – дисципліна, яку пропонують іноземним студентам, що обрали для себе навчання в Україні. Вона інтегрує знання з історії, природознавства, етнографії, суспільствознавства, філософії, археології, культурології та надає іноземцям знання про українську національну історію, культуру, звичаї, традиції, знайомить з особливостями політичного життя України, надає можливість сформувати цілісне уявлення про Україну та український етнос. Курс «Філософія успіху» є вибірковим, його мета – сформувати у студентів уявлення про успіх як комплексний соціокультурний феномен, його світоглядні основи, сприяти розвитку мотивації успіху в житті, створенню образу успішної людини, розумінню шляхів досягнення успіху в сучасному суспільстві, навчити молодь мислити позитивно, боротися зі стресами, фобіями, будувати взаємини та взаємодію з оточенням, розуміти сенс життя та власне призначення – бути щасливим та успішним, осмислювати

власний життєвий досвід і перспективи саморозвитку та самовдосконалення. Кафедра здійснює підготовку аспірантів та здобувачів усіх профілів до складання екзамену з філософії науки і методології досліджень.

З метою широкого залучення студентів і професорсько-викладацького складу Київського національного університету технологій та дизайну до багатства світової та національної філософської думки, пошуку спільної платформи вирішення глобальних соціокультурних перетворень, сприяння поширенню філософських знань та нових наукових ідей за ініціативою кафедри не перший рік проводяться Дні філософії в рамках відзначення Всесвітнього дня філософії.

Викладачі кафедри активно залучають молодь до наукового життя, самостійних досліджень, результатами яких є виступи під час конференцій внутрішнього, всеукраїнського, міжнародного рівнів, публікація тез доповідей, участь у олімпіадах. Виявленню творчо обдарованої молоді, розвитку її потенціалу сприяють і наукові гуртки, що функціонують на кафедрі: «Софія», «Соціум», «Наукові студії», «Мундир», «Ренесансний гуманізм в Україні».

Кафедра проводить наукові семінари, круглі столи, диспути, творчі та наукові конкурси, наукові та літературні читання, поетичні вечори, майстер-класи, виставки-презентації творчих студентських робіт.

Кафедра сприяє розвитку уявлень про доленосні події та трагічні сторінки в історії українського народу, формуванню почуття національної гідності, патріотизму, толерантності, терпимості. Серед таких заходів відзначення знаменних та пам'ятних дат: День Соборності України, вшанування пам'яті загиблих під час Другої світової війни, визволення України від фашистсько-німецьких загарбників, Голодомору 1932–1933 рр., Чорнобильської трагедії, революції Пдності. З метою виховання пошани та збереження історичної пам'яті про героїчні сторінки історії українського козацтва, визначних діячів національно-визвольних рухів, мужність та героїзм сучасних захисників суверенітету і територіальної цілісності

нашої держави, сприяння подальшому зміцненню у сучасній молоді патріотичного духу кафедрою проводяться заходи до Дня українського козацтва та Дня захисників Вітчизни, виставки постерів «З Україною в серці», «Величні постаті твої, Україно!», організація екскурсій до Національного музею історії України, що є справжньою скарбницею історико-культурних та мистецьких реліквій народу, своєрідною візитівкою незалежної України.

Становлення демократичної, правової держави, громадянського суспільства неможливе без високого рівня політико-правової культури громадян. Формуванню політико-правових знань сприяють лекційні та семінарські заняття з тем «Правова держава та громадянське суспільство», «Політичні режими. Демократія», «Політична культура та ідеологія», семінари-бесіди «Передумови демократизації суспільства» в рамках відзначення Міжнародного дня демократії, правознавчі семінари «Уроки права – уроки життя», масштабні акції з написання диктанту на знання Конституції до Дня захисту прав людини.

Любов до рідного краю, традицій, звичаїв, обрядів, духовної культури українського народу формуються залученням студентів до арт-проектів, творчих заходів, які організовує кафедра, зокрема: майстер-класи «Символіка української писанки та традиції українського писанкарства», «Великодня лялька-мотанка», інтерактивні краєзнавчі вікторини «Чи знаєте ви Україну?», фотовиставки «Світе тихий, краю милий, Моя Україно...», «Кожному мила своя сторона...», виставки рушників у рамках святкування Дня вишиванки, майстер-класи з плетіння вінків із живих квітів, відкритої лекції «Вишиванка – генетичний код нації», щорічні Шевченківські та Сквородинські читання, тренінги-семінари «Пізнай себе».

Значну роль відіграє кафедра й у формуванні уявлень про роль сім'ї та сімейні цінності. Цьому сприяють не лише семінарські заняття на тему «Сім'я як соціальний інститут та соціальна група», а й заходи до Міжнародного дня матері та Міжнародного дня сім'ї, що спонукає молодь зберігати сімейні традиції, дізнатися історію власної родини.

Здоровий спосіб життя та позитивне мислення, які допомагають долати життєві труднощі, – ще одна важлива складова виховної роботи кафедри. Варто згадати, наприклад, конкурс проєктів соціальної реклами до Всесвітнього дня здоров'я та Всесвітнього дня без тютюну, роботи на який готували студенти.

Естетичне виховання виступає однією з універсальних складових культури особистості. Плеканню естетичних почуттів, суджень, умінь розуміти та цінувати витвори мистецтва, розвитку художнього смаку, творчої уяви, креативності, підвищенню рівня художньо-естетичної освіченості допомагають заняття з курсу «Українська та зарубіжна культура», де студенти розкривають для себе світ мистецтва, світові шедеври культури. Завдяки цьому студенти можуть продовжувати самостійно знайомитися з витворами мистецтва та виховувати почуття прекрасного, проявляти свої творчі таланти. Це і відвідування студентами музеїв України, створення анімованих презентацій – віртуальних екскурсій вітчизняними музеями та музеями світу, постерів «Скарби музеїв світу», проведення поетичних вечорів, літературних читань, знайомство з музичними творами під час музичних перерв тощо.

Підсумовуючи, варто наголосити на ролі кафедр гуманітарного спрямування у становленні сучасної молоді. Адже соціогуманітарні дисципліни сприяють духовному збагаченню студентства, а отже покоління, від якого буде залежати майбутнє держави, спонукають мислити творчо, розуміти своє оточення та самого себе, формують здатність до критичного, асоціативного, образного мислення, розуміння проблем сучасного людського буття та адекватних шляхів їх розв'язання. Робота кафедри відповідає тенденціям сучасної системи освіти, що орієнтується на гуманізацію, гуманітаризацію, розвиток творчого потенціалу студентів, підтримку обдарованої молоді. Освоюючи передовий досвід у роботі з молоддю, кафедра підтримує зв'язки з провідними науковими установами, зокрема Інститутом обдарованої дитини НАПН України та закладами вищої освіти України та Європи.